

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра експертизи товарів та послуг

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Кунділовська Тетяна Анатоліївна

“ _____ ” _____ 2017 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності товарознавство та торгівельне підприємництво

за темою:

Товарознавча характеристика асортименту та оцінка якості хутряних виробів

Виконавець:

Студентка факультету міжнародної економіки
Шаталіна Ольга Ігорівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

Кандидат технічних наук, доцент
Захарчук Валентина Григорівна _____
/підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТОВАРОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОЖИВЧИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ХУТРЯНИХ ВИРОБІВ ТА ЧИННИКІВ, ЯКІ ФОРМУЮТЬ ЇХ ЯКІСТЬ	7
1.1. Товарознавчі складові розвитку ринку хутряних виробів.....	7
1.2. Визначення номенклатури показників споживчих властивостей для оцінки якості хутряних виробів	11
1.3. Якість хутряних виробів та чинники, які їх формують	15
1.3.1. Сировинні матеріали, як чинник, що впливає на якість готових хутряних виробів.....	16
1.3.2. Технологія виробництва, як чинник формування якості хутряних виробів	18
1.4. Аналіз вимог нормативно-технічних документів щодо об'єкту дослідження.	23
Висновки до Розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА АСОРТИМЕНТУ ВІТЧИЗНЯНИХ ХУТРЯНИХ ВИРОБІВ ТА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «АЛЬТА МОДА»	28
2.1. Характеристика сучасного асортименту та визначення вподобань споживачів щодо якості та споживчих властивостей хутряних виробів.....	28
2.2. Класифікація та технологія хутряних товарів.....	31
2.3. Оцінка конкурентоспроможності ТОВ «Альта мода»	35
Висновки до Розділу 2.....	42
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ЯКОСТІ, ОСОБЛИВОСТІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ХУТРЯНИХ ВИРОБІВ	43
3.1. Ідентифікація і фальсифікація хутряних виробів.....	43
3.1.1. Способи фальсифікації різних видів сировини	48
3.2. Маркування хутряних виробів	50

3.3. Проблеми виготовлення якісних хутряних виробів.....	53
3.4. Оцінка якості хутряних товарів вітчизняного виробництва	60
Висновки до Розділу 3.....	68
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73

ВСТУП

Вироби із хутра з'явилися у людини на ранній стадії розвитку як захист тіла, ніг від низької температури. Хутро було мисливським промислом та ознакою багатства і певний час шкурки цінних видів звірів – куниці, соболя, песця, лисиці та ін. використовували як еквівалент грошей під час обміну, купівлі, збиранні податків, нагород.

В Україні є мережа звірогосподарств, в яких вирощують норку, песця, лисицю, нутрію, кролів тощо. Протягом багатьох років Україна була постачальником цієї сировини.

Сучасний ринок хутряних товарів в Україні значно розширився за рахунок ввезення напівфабрикатів, виробів із хутра звірів, які не притаманні нашому регіону – це шиншила, койот, енотоподібний собака, афганська мерлушка, гудзонбейський соболь, фішер, скунс, опосум та ін. Торгівля сировиною, напівфабрикатом хутра відбувається на аукціонах та виставках.

У світі існує 5 центрів із продажу хутра: у Данії («Копенгаген Фер Центр» і «Осло Фер Окшинс»), у Фінляндії («Фініш Фер Сейлз»), північноамериканські аукціони (Нью-Йорк, Торонто, «AmericanLegend» у Сіетлі), Німеччині (Лейпциг, Франкфурт-на-Майні) і Росії («Союз-пушніна» Санкт-Петербург, Москва). Найбільш престижне пошиття цільнохутряних і комбінованих готових виробів з обробкою поширене у центрах Китаю, Гонконгу, Канади, США, Кореї, Італії, Греції.

Зміни, що відбуваються в останні роки в економіці країни, зачіпають і хутряну промисловість. Не зважаючи на стриманий розвиток текстильної, швейної та трикотажної промисловості, що випускають одяг з найрізноманітніших матеріалів, значення хутра як одяжного матеріалу не слабшає. Останнім часом у продажі стали з'являтися нові, більш модні моделі хутряних товарів, як вітчизняного, так і імпортного виробництва, стали краще задовольнятися вимоги населення до різних хутряних виробів. Проблема полягає в необхідності забезпечити повноту асортименту хутряних товарів, поліпшення

якості і зовнішньої обробки, створення умов, за яких покупець мав би можливість без зайвих витрат часу придбати вироби потрібного розміру, моделі.

Також дуже важливе значення має такий напрямок підприємницької діяльності по реалізації хутряних виробів як вивчення конкурентів. Контроль за конкурентами дозволяє задовольнити специфічні запити покупця і споживача раніше і краще ніж інші фірми. Знаючи їх сильні і слабкі сторони, можна оцінити їх потенціал і цілі, теперішню і майбутню стратегії збуту товарів. Це дозволить підприємству стратегічно і точно сконцентрувати свою увагу на тому напрямку, де конкурент слабший. Таким чином, можна розширити свої власні переваги в конкурентній боротьбі. У зв'язку з цим, в умовах жорсткої конкуренції, для торгового підприємства важливо правильно вибрати асортиментну політику, а також більш повно задовольнити вимоги населення хутряних товарів високої якості.

Актуальність теми полягає у визначенні показників якості хутро-хутряних виробів з метою запобігання фальсифікацій, шляхом унеможливлення продажу штучного, фарбованого, неякісного хутра за цінами натурального високоякісного. Продукція хутряної промисловості включена в перелік товарів, що підлягають обов'язковій сертифікації. Необхідною умовою сертифікації хутряних товарів є відповідність вимогам стандартів за станом волосяного покриву, дефектам волосяного покриву, що допускаються, і шкіряної тканини. Оцінка якості хутряних виробів проводиться, відповідно до нормативної документації, за допомогою органолептичного та інструментального методів. Органолептична оцінка якості часто використовується в хутряній промисловості; здійснюється шляхом ретельного огляду, розтягування, згинання і обмацування шкіри для чого залучають досвідчених експертів і фахівців. Дуже часто об'єктивна оцінка якості товару збігається з органолептичною. Інструментальні методи оцінки якості включають мікроскопічний, хімічний, фізико-механічний аналізи. На підставі вищесказаного тема випускної роботи і є актуальною.

Метою даної випускної роботи є товарознавчий аналіз асортименту, споживчих властивостей та оцінка якості хутряних товарів.

Реалізація поставленої мети здійснювалась шляхом вирішення наступних завдань:

- визначити перспективи формування сучасного асортименту хутряних виробів на ринку України;
- визначити номенклатуру показників споживчих властивостей для оцінки якості хутряних виробів;
- проаналізувати чинники, які формують споживчі властивості та якість хутряних виробів;
- розглянути торговельну класифікацію і особливості формування асортименту хутряних товарів в Україні;
- визначити вподобання споживачів щодо асортименту та споживчих властивостей хутряних виробів;
- визначити конкурентоспроможність ТОВ «Альта мода»;
- провести оцінку якості хутряних товарів вітчизняного виробництва;
- визначити особливості ідентифікації та фальсифікації хутряних товарів.

Об'єктом дослідження є хутряні вироби.

Предметом дослідження є асортимент, споживчі властивості та оцінка якості хутряних виробів.

Апробація результатів дослідження. За матеріалами дипломної роботи опублікована стаття у збірнику ОНЕУ – «Збірник наукових робіт за підсумками студентської наукової конференції «Минуле, сучасне, майбутнє» - Випуск №7 том 1 – «Аналіз сучасного асортименту і оцінка якості пушно-хутряних та овчинно-шубних виробів», стр. 227-234.

Структура роботи: випускну роботу викладено на 76 сторінках, що складається зі вступу, 3-х розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, а також 9 рисунків та 8 таблиць.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання дипломної роботи можна зробити наступні висновки:

1. За результатами дослідження ринку встановлено, що експорт хутра в Україні перевищує його імпорт. Так, за 9 місяців 2016 року обсяги експорту склали 11,2 млн. доларів, імпорту – 4,6 млн. доларів. Проте, у порівнянні з періодом за січень-вересень 2015 року, експорт та імпорт скоротилися на 55,1% і 44,8% відповідно.
2. Запропоновано поділити властивості хутряних товарів залежно від виду потреб, які задовольняються, на наступні групи: соціального призначення; функціональні; надійність у споживанні (експлуатації); ергономічні; естетичні; екологічні; безпека і нешкідливість споживання.
3. Визначено чинники, які впливають на формування споживчих властивостей та якості хутряних товарів, до яких відносять: якість вихідної сировини, якість проектування, якість виготовлення. Для класифікації дефектів хутряних виробів запропоновано використовувати такі ознаки: за природою виникнення на різних етапах; за доступністю виявлення (явні та приховані); за ступенем значущості; за можливістю усунення.
4. Встановлено, що якість готових виробів повинна відповідати вимогам відповідних стандартів на одяг, технічному опису моделі, затвердженому зразку та оцінюватися наступними методами: органолептичними, дослідним (носінням), інструментальними. Відповідність виробів вимогам нормативних документів встановлюють шляхом зовнішнього огляду і перевірки лінійних вимірювань. При прийманні перевіряють якість кожного виробу.
5. За результатами дослідження асортименту встановлено, що вітчизняні та зарубіжні підприємства хутряної галузі випускають широкий асортимент товарів, який доцільно класифікувати за такими ознаками: цільовим призначенням (хутряний одяг, хутряна частина одягу, головні убори, хутряні жіночі убори, хутряну галантерею та інші вироби); статевим

призначенням(чоловічі, жіночі, дитячі вироби);видами (пальто, жакети, піджаки, жилети, коміри, палантини, пелерини, муфти та ін.)

6. За результатами соціологічного дослідження встановлено, що основою процесу формування смаку споживача є наявність в модній хутряної індустрії виставок та показів дизайнерських колекцій, реклама на телебаченні, в Інтернеті, періодичній пресі. Покупці частіше вибирають імпорتنі хутряні вироби (56,6%), ніж вітчизняні (43,3%). Проте проведений моніторинг реалізованої продукції показав, що в якості недоліків імпортного хутряного одягу споживачі відзначали відсутність потрібного розміру і недостатню комфортність виробів, що може бути обумовлено деякою невідповідністю виробничих характеристик параметрам фігур споживачів. Тому, для підприємств хутряної галузі важливе значення набуває оперативний моніторинг потреб покупців і своєчасне коректування структури асортименту і цінової політики для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної хутряної продукції на українському ринку.
7. За результатами оцінки конкурентоспроможності встановлено, що ТОВ «Альта мода» володіє безсумнівними перевагами на ряду з іншими підприємствами:високий коефіцієнт структури асортименту ($K_{СТР} = 0,7$) та широкий асортимент хутряної продукції ($K_{ш} = 0,18$).; використовує різноманітні додаткові послуги, що забезпечують зручність перебування в магазині, і найголовніше – надає споживачам комфортну, економічну та надійну продукцію. На кожную одиницю продукції є експлуатаційно-супровідна документація, а також знаки відповідності.
8. За результатами оцінки якості чотирьох зразків хутряних виробів встановлено, що високі естетичні властивості хутра, такі як блиск, пухнастість, колір, висота ворсу і інші показники краси хутряної шкурки (стійкість забарвлення до сухого стирання) продемонстрували зразки норок 1, 2 і єнотоподібної собаки. Хутро лисиці піщаної виглядало тьмяним, недостатньо м'яким і мало сильну сипучість.

Теплозахисні властивості хутра і його носкість залежать від міцності шкіряної тканини і волосяного покриву; їх визначали по жорсткості й еластичності шкіряної тканини, сипучості, температурі зварювання і рН. З досліджених зразків зазначеним вимогам якості відповідає тільки хутро єнотоподібного собаки. Аналіз результатів випробування чотирьох зразків хутряних виробів показує, що тільки хутро єнотоподібної собаки відповідає висунутим стандартам за якістю. Варто зазначити, що отримані результати є наслідком відсутності обов'язкової сертифікації хутряних шкур.

9. За результатами дослідження особливостей ідентифікації та фальсифікації встановлено, що одним із найскладніших видів товарознавчого дослідження є визначення ідентичності та відповідності хутра нормативно-технічній документації, яке в основному проводиться органолептично, а при відповідній вичинці за дорогі види хутра, наприклад норки, що підробляється найчастіше, можна видати хутро більш дешевого звіра - куниці, кролика, кішки, бабака, бобра, нутрії. Сучасні імітації не завжди можливо правильно ідентифікувати органолептичним методом. Тому повноцінна ідентифікація хутра з метою виявлення його фальсифікації можлива лише в лабораторних умовах методами мікроскопічних досліджень.

Визначено, що хутряні напівфабрикати та хутряні вироби включені до переліку товарів, що підлягають декларуванню відповідності. Декларування відповідності необхідно для визначення відповідності показникам, встановленим стандартами на кожен вид шкурок або виробу. Необхідною умовою декларування є відповідність об'єкта вимогам технічних регламентів (для товарів дитячого асортименту), стандартів стану волосяного покриву і допуски пороків волосяного покриву і шкіряної тканини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Системи менеджмента якості. Основні вимоги: ДСТУ ISO 9001:2000 (ISO 9001:2000)– Офіц. вид. – Держспоживстандарт України, 1999. - 75 с. – [Національний стандарт України].
2. Хутро і хутряні вироби. Шкідливі речовини. Методи виявлення та визначення вмісту вільного формальдегіду і водовимивних хрому (VI) і хрому загального: ДСТУ 31280:2006 – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 2005. – 62 с. – [Національний стандарт України].
3. Шкурки хутряні. Терміни та визначення: ДСТУ 2913-94 – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1993. – 12 с. – [Національний стандарт України].
4. Одяг хутряний за замовленням населення. Загальні технічні умови: ДСТУ 1844-92 – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1991. – 21 с. – [Національний стандарт України].
5. Шкурки хутряні. Терміни та визначення: ДСТУ 2913-94 – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1993. – 21 с.– [Національний стандарт України].
6. Одяг хутряний і комбінований. Загальні технічні умови : ДСТУ ГОСТ 8765-93 (ГОСТ 8765-93, IDT) – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1992. – 23 с. – [Національний стандарт України].
7. Одяг на хутряній підкладці. Загальні технічні умови: ДСТУ ГОСТ 28503-90 (ГОСТ 28503-90, IDT) – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1989. – 8 с. – [Національний стандарт України].
8. Шкурки хутряні вироблені. Номенклатура показників : ДСТУ ГОСТ 4.420-86 (ГОСТ 4.420-86, IDT) – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1986 р. – 10 -12 с. – [Національний стандарт України].
9. Хутро та овчинно-шубні вироби. Маркування, упаковка, транспортування, зберігання: ДСТУ ГОСТ 19878-74 (19878-74 , IDT) –

- Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1973 р. – 15-22 с. – [Національний стандарт України].
10. Вироби швейні. Методи контролю якості: ДСТУ ГОСТ 4103-82 (ГОСТ 4103-82, IDT) – Офіц. вид. – К.: Держспоживстандарт України, 1981 р. – 54 -57с. –[Національний стандарт України].
  11. Азоєв Г. Л., Челенков А.П. Конкурентні переваги фірми / Г. Л. Азоєв, А. П. Челенков - М .: ВАТ «Друкарня новини», 2000. - 256 с.
  12. Алексєєва, М.М. Практикум з товарознавства та митної експертизи: Навч. посіб./М.М. Алексєєва, Н.В. Берлова, Л.А. Новіцька.- Владивосток: ВФ РОТА, 2006-132 с.
  13. Байдакова Н.І., Фадаєва Н.І., Сергєєва Г.В., Молебна Л.І. Товарознавство взуттєвих і хутряних товарів: Підручник. / Н.І. Байдакова, Н.І. Федаєва, Г.В. Сергєєва, Л.І. Молебна - К: Вища. шк., 2010. – 206- 211 с.
  14. Бєсєдін, А.Н., Ігнатенко В.Б., Каспарянца С.А. Товарознавство та експертиза хутрянихтоварів: підручник для вузів / О.М. Бєсєдін, В.Б. Ігнатенко, С.А. Каспарянца. - М .: Академія, 2007. - 208 – 209с.
  15. Бурова М. В.Товарознавство непродовольчих товарів: Конспект лекцій. / М.В. Бурова - Москва, 2000. – 526 – 530 с.
  16. Богатирьова Т.Г., Гризанов Е.Е., Задесенець Е.Е. та ін.. Довідник товарознавця: непродовольчі товари: В 3-х томах. / Т. Г. Богатирьова, Ю.П. Гризанов, Е. Е. Задесенець і ін. - М .: Економіка, 1988. – 526-254 с.
  17. Васильєва Г.А. Комерційне товарознавство і експертиза: Навч. Допомога/ Г.А. Васильєва - Москва, 1997. – 55-60 с.
  18. Ганцов Ш. К. та ін. Пушно-хутряні товари. - М .: Економіка / Ш.К. Ганцов - 1989. – 44 с.
  19. Демидова Г.А. та ін. Товарознавство непродовольчих товарів. У 4-х т. Г. А. Демидова та ін.. - М .: Економіка, 1988. – 156- 160 с.
  20. Єткін Я.С. Товарознавство пушно – хутряної сировини та готової продукції / Я.С. Єткін – М.: Легпромбизнесиздат, 2014 р.

21. Вилкова С.А. Ідентифікаційна експертиза споживчих товарів. / С.А. Вилкова - Енгельс: РІЩ ПКІ, 2002- 106 с.
22. Класифікація хутряних виробів. /ТОВ «Ніко Стиль» 2014 [Електронний ресурс]: <http://www.mexanavsegda.com/klassifikatsiya/>
23. Колюліна Н. С. Товарознавство непродовольчих товарів: Навч. посіб. / Н.С. Козюліна.- М .: Видавничо-торгова корпорація «Дашков і К», 2005- 368 с.
24. Коломієць Т. С. Товарознавства непродовольчих товарів: опорний конспект лекцій / Т. С.Коломієць – Київ, 2005. – 24 – 30 с.
25. Мартинова О.К. Контроль якості на підприємстві. Додаток до журналу "Стандарти і якість" / О. К. Мартинова . - 2005. - № 5. - С. 35.
26. Лициф І. М., Леженін Е. Д., Меркулова А. І. Дослідження непродовольчих товарів / І. М. Лифиц, Е. Д. Леженін, А.І. Меркулова і ін. - М .: Економіка, 1988. – 2-4 с.
27. Неверова О.А. Товарознавство та організація торгівлі непродовольчими товарами: Підручник / О.А. Неверова - Москва, 2010. – 58 с.
28. Несміянова М., Григоренко Е. Оцінка якості хутра і хутряних виробів на ринку України / Марія Несміянова, Енна Григоренко. Національний університет харчових технологій [Електронний ресурс]: <http://enuftir.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16049/1/85.pdf>
29. Сіроштан М., Міхеєва О. Якість непродовольчих товарів: Навч. Допомога / М. Сіроштан, О. Міхеєва - Москва, 2000. - 25с.
30. Суворов А.П. Дефекти хутряної сировини та способи їх усунення / А.П. Суворов – 2012р. [Електронний ресурс]: <http://www.sibterra.ru>
31. Терська Л.А. Проблеми якості виготовлення хутряних виробів (по матеріалах експертної практики) / Л.А. Терська – 2016. - № 2. - С. 127-133.
32. Огляд ринку. Вироби з хутра. Бізнес-публікації [Електронний ресурс]: <https://msb.aval.ua/news/?id=25040>

33. Фролов, В.Я. Техніка та технологи нанесення покриттів / В. Я. Фролов. – СПб . 2004. – 178 с.
34. Царьова В.Н. Товарознавство пушно-хутряної сировини та готової продукції. Підручник для проф. – Технічний посібник / В.Н. Царьова 1999. – 157 с.
35. Коротка енциклопедія скорняка. – М.: 2005 [Електронний ресурс]: <http://www.znaytovar.ru/new3549.html>
36. Довідник товарознавця непродовольчих товарів – М.: Економіка, 2013 р. [Електронний ресурс]: www.znaytovar.ru